

ЛЮДИ І МАШИНИ

Рекомендації до проведення тематичного місяця у 2-му класі

Ольга ЗЕЛІНСЬКА, вчитель-методист,
вчителька початкових класів, СЗШ № 73;
методистка НМЦ освіти, м. Львів

Сучасний світ надзвичайно механізований. Різноманітні пристрої й новітні технології все глибше проникають у щоденне життя. Інколи постає питання, а чи не станеться так, що машини повністю витіснять людину? Тож, опрацьовуючи пропоновану тему, важливо допомогти дітям усвідомити баланс у використанні машин і головне — провідну роль людини у створенні їх і керуванні ними.

ЯКІ Є МАШИНИ?

При розгляді теми педагог має розкрити поняття “машина” зусебіч, аби діти розуміли, що це не тільки автомобіль чи вид транспорту.

Послугуючись **технологією “Щоденні 5. Робота зі словами”**, вчитель може залучити другокласників до такої діяльності:

- пошуку значення слова у тлумачному словнику,
- добору спільнокореневих слів,
- пояснення значення спільнокореневих слів,
- добору слів-синонімів,
- складання речень зі словами-синонімами.

Машина — механізм або комплекс механізмів, призначений для виконання корисної роботи шляхом перетворення одного виду енергії на інший (робоча машина, парова машина, електронна обчислювальна машина).

Сільськогосподарська машина — механізм (трактор, комбайн, сівалка тощо), який виконує ту чи іншу сільськогосподарську роботу (жнивярські машини, картоплезбиральна машина, лісосадильна машина).

Швейна машина — технічний пристрій для виконання процесів з’єднання, скріплення або обробки деталей швейних виробів.

Електрична машина — сукупність механізмів, які перетворюють механічну енергію на електричну.

Транспортний засіб (автомобіль, танк, літак і т. ін.) — технічний пристрій, призначений для перевезення людей і вантажів.

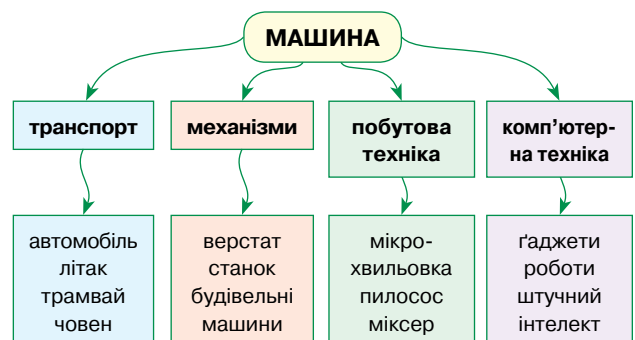
У переносному значенні так говорять про людину, що діє автоматично, несвідомо; про організацію, установу, лад і т. ін., що, наче механізм, забезпечують безперервну роботу когось, чогось.

Для розвитку критичного мислення можна запропонувати дітям проблемне питання — чи можна

дібрати антонім до слова машина. Звісно, варіанти відповідей можуть бути різні. Імовірно, учні запропонують слово “людина”. Завдання вчителя — допомогти дітям зрозуміти, що, незважаючи на певну протилежність понять “людина” і “машина”, в сучасному світі ми не можемо обійтися без машин.

НТП відбувається завдяки людині й відкриває для людини нові можливості. Машини, механізми й технічні прилади звільняють людину від важкої фізичної та одноманітної праці, полегшують величезну кількість процесів на виробництвах, виконують надзвичайно точні й складні обчислення і технологічні операції. У людини вивільняється час для спілкування й творчості. Водночас розвиток машин призводить до зникнення певних професій і появи нових. Тож маємо пробудити у дітей розуміння того, що людині необхідно навчитися продуктивно й безпечно взаємодіяти з машинами.

Аби учням було легше усвідомити багатозначність і багатогранність поняття “машина”, варто виконати **вправу “Грунування”**. На аркуші (дошці) вчитель записує слово “машина”, учні називають пов’язані з ним поняття. Педагог вислуховує пропозиції, записує слова, одразу групує їх за напрямками.

Це завдання можна також виконати у вигляді інтелект-карти, на якій кожен з напрямів теми позначити певним кольором, унаочнюючи таким чином блок запитань для обговорення протягом конкретного дня тижня.

У ході подальшої роботи карту будуть доповнювати новими записами. Їх доречно робити іншим кольором, тоді учні бачитимуть, як збагачуються їхні знання, розширюються уявлення з даної теми.

Трішки перепочити, порухатися і водночас усвідомити розмаїття машин діти зможуть під час виконання **вправи-енергізатора “Всі машини різні”**.

Зміст вправи

Кожна дитина обирає собі роль якоїсь машини чи механізму. Уявляє, які рухи вони виконують, які звуки створюють. За командою вчителя “машини, вперед” діти починають рухатися по класу (по майданчику) у довільному напрямку, імітуючи рух обраного об’єкта. Почувши команду “стоп, машини”, всі зупиняються. Головна умова, якої мають дотримуватися всі машини, — безпечне пересування, уникання аварій.

По завершенні вправи треба запитати: *Як почувалися в обраній ролі? Чим особлива та машина, яку дитина демонструвала? Для чого її машину було створено?*

Аби задовольнити природну цікавість дітей, бажання ділитися новою інформацією, підтримувати пізнавальний інтерес, формувати навички сприймати, усвідомлювати й передавати іншим інформацію, доречно скористатися **інтерактивною технологією “Навчаючи — вчуся”** і завдяки їй ознайомити учнів з цікавими фактами про машини.

Хід виконання завдання

Кожна дитина отримує картку із цікавим фактом про машини та механізми, ознайомлюється з ним (зміст карток не повторюється). Потім діти починають рухатися по класній кімнаті й переказувати інформацію іншим учням та сприймати їхні повідомлення. Можна попросити повторити інформацію, якщо щось не зрозуміло або не запам’яталося з першого разу. Чим більшу кількість діалогів вдасться провести, тим більше цікавих фактів дитина зможе запам’ятати та відтворити.

Підбиваючи підсумки, можна звернутися до дітей з проханням відтворити цікаві факти, що стосуються певних напрямів, зображених на інтелект-карті, й прикріпити картки із фактами у відповідні місця.

До виконання аналогічної вправи дітей можна залучати не тільки під час колективної роботи, а й організовуючи роботу в осередках чи підгрупах.

Доречно запропонувати дітям проілюструвати картки відповідними зображеннями.

Під час розгляду теми у пригоді стануть **відеоматеріали “10 найбільших машин у світі”** (канал “Незвичайне та неймовірне — цікаві факти світу”). У запропонованому відео показані найбільші машини, які працюють у різних галузях (найбільша вантажівка, підйомний кран, літак, корабель, екскаватор, підводний човен, адронний колайдер). Педагог може продемонструвати відео й самостійно прокоментувати його, адаптувавши повідомлення до віку молодших школярів. Під час перегляду важливо звернути увагу, що серед унікальних машин-механізмів бачимо створений в Україні літак “Мрія”. Отже нам є чим пишатися, а для дітей це добрий стимул навчатися й прагнути у майбутньому створювати подібні унікальні машини.

Бесіда за змістом відеоматеріалів

- Що найбільше вразило у відео?
- Для чого людина створила такі гігантські машини?
- Яку роботу можуть виконувати машини?
- Чи можуть ці гіганти працювати без людей?
- Що потрібно людині для того, аби створити такі гіганти та керувати ними?

Цікаві факти про літак “Мрія”

Над створенням найбільшого у світі літака Ан-225 “Мрія” українські літакобудівники працювали три з половиною роки. Свій перший політ він здійснив 21 грудня

ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ КАРТОК ДО ВПРАВИ “НАВЧАЮЧИ — ВЧУСЯ”

Перший трамвай в Україні з’явився у Львові. По рейках його тягнули коні	Чорний колір дуже важливий для шин. При їх виробництві використовують сажу. Вона захищає шини від сонячних променів
Перші комп’ютерні ігри з’явилися після 1970 року. Сучасні змагання з відеоігор — це кіберспорт	Спінер — це іграшка, зроблена на основі підшипника. Він може бути корисним, бо розвиває моторику рук і здійснює антистресову дію на організм
З давніх-давен для підкорення повітря люди використовували повітряні кулі. Вперше такий політ відбувся 300 років тому	Найбільше телевізорів виробляють у Кореї та Японії. Сучасні телевізори мають високу якість та найрізноманітніші розміри
Перші телескопи були використані торговцями, щоб побачити здалеку торгові судна. Космічний телескоп “Хаббл” майже три десятиліття рухається у космосі й дає людям багато даних про нашу галактику	Компанія “Боїнг” випускає авіаційну, космічну та військову техніку. Рекорд дальності польоту встановив реактивний пасажирський літак Боїнг 777
Найперший світлофор було встановлено у Лондоні (Великобританія). У світлофорах деяких країн замість жовтого використовують помаранчевий колір	Найвища температура, яку створила людина, становила 4 мільярди градусів за Цельсієм. Це у 250 разів більше, ніж температура ядра Сонця. Рекорд було поставлено у Нью-Йорку

Зустрічайте нові посібники для 2-го класу

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

- ☀ Робочий зошит № 1
- ☀ Робочий зошит № 2
- ☀ Зошит з інформатики
- ☀ Формувальне оцінювання

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

- ☀ Зошит з розвитку зв'язного мовлення
- ☀ Тренажер із правопису: зошит № 1 і зошит № 2

Замовляйте комплект робочих зошитів
для 2-го класу:

(067) 504 5022,
(050) 761 7259

books@dvsvit.com.ua